

දෑකැති සෛල රක්තහීනතාව (Sickle cell anaemia)

දෑකැති සෛල රක්තහීනතාව යනු කුමක්ද?

දෑකැති සෛල රක්තහීනතාව (Sickle cell රෝගය ලෙසද හඳුන්වයි) යනු හිමොග්ලොබින් නිෂ්පාදනයට බලපාන රුධිර ආබාධයකි. හිමොග්ලොබින් යනු අපගේ සිරුර පුරා රුධිරය ඔස්සේ ඔක්සිජන් රැගෙන යන ප්‍රෝටීනයකි.

දෑකැති සෛල රක්තහීනතාව ජාන මගින් දෙමාපියන්ගෙන් දරුවන් හට ගමන් කරයි. ජාන මගින් මිනිසුන්ගේ ඇස්වල පාට, හිසකෙස්වල පාට සහ හිමොග්ලොබින් වැනි ලක්ෂණ රැගෙන යයි.

දෑකැති සෛල රක්තහීනතාව පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ගමන් කරයි.

දෑකැති සෛල රක්තහීනතාව බෝවන රෝගයක් නොවේ.

දෑකැති සෛල රක්තහීනතාව විෂබීජ මගින් ගමන් නොකරයි.

සමහර අවස්ථාවල වෛද්‍ය තත්වයන් ඇතිවිය හැකි ආකාරයට ජානවල වෙනස්කම් සිදුවේ. දෑකැති සෛල රක්තහීනතාවට හේතුවන බීටා (β) ග්ලෝබින් ජානවල මෙම වෙනස්කම් සිදුවේ.

- හිමොග්ලොබින්වල බීටා ග්ලෝබින් ප්‍රෝටීන නිෂ්පාදනය සඳහා මිනිසුන් විසින් සාමාන්‍යයෙන් β ග්ලෝබින් ජාන දෙකක් පරම්පරාවෙන් ලබාගනී.
- ඔවුන්ගේ β ග්ලෝබින් ජාන දෙකෙන් එකක ඇති දෑකැති සෛලයක වෙනස්වීමක් (විකෘතියක්) සිදුවිය හැක. මෙම පුද්ගලයාට **දෑකැති සෛල වාහකයෙකු** ලෙස හඳුන්වන අතර **හිරෝගිවේ**.
- සිය සහකරුවාද දෑකැති සෛල වාහකයෙකු වන අවස්ථාවක, එවැනි වාහකයන් හට දෑකැති සෛල රක්තහීනතාව ඇති දරුවෙකු ලැබීමේ අවදානම ඇත.
- යම් පුද්ගලයෙකුගේ එක β ග්ලෝබින් ජානයක දෑකැති සෛල විකෘතියක් ඇති අවස්ථාවක, ඔවුන්ගේ අනෙක් β ග්ලෝබින් ජානයේද යම් විකෘතියක් ඇති අවස්ථාවක, ඔවුන් හට දෑකැති සෛල රක්තහීනතාව නැමැති තත්වය තිබිය හැක.

ප්‍රතිකාර

දෑකැති සෛල රක්තහීනතාව ඇති අය හට සිය රක්තහීනතාව නිවැරදි කරගැනීමට සහ වේදනාකාරී තත්වයන් වළක්වා ගැනීමට සහ කළමනාකරණය කර ගැනීමට නිතිපතා කරන වෛද්‍ය කළමනාකරණය අවශ්‍යවේ.

දෑකැති සෛල වාහකයන්ගේ සෞඛ්‍යය

වාහකයෙකු **හිරෝගි** වන අතර සිය වාහක තත්වය සම්බන්ධයෙන් සිය වෛද්‍යවරයා සමඟ සාකච්ඡා කළ යුතුය.

දෑකැති සෛල රක්තහීනතාවය සහ පවුල් සැලසුම්

අප්‍රිකාව, මැද පෙරදිග, දකුණු යුරෝපය, ඉන්දියාව, පාකිස්තානය සහ කැරිබියන් සමභවය ඇති අය තුළ දෑකැති සෛල රක්තහීනතාව සම්බන්ධ ජාන පොදුවේ දැකිය හැක.

ඉහත සඳහන් කළ රටවල සමභවය ඇති එක පවුලක් හෝ සිටින හෝ සිය පවුල් ඉතිහාසවල රුධිර ආබාධ හෝ රක්තහීනතාව ඇති, පවුල් සංවිධානය සැලසුම් කරන යුද්ධ හෝ මුල් ගර්භනී අවස්ථාවල සිටින අය, ඔවුන් මෙම රෝග වාහකයෙකුද යන්න තීරණය කිරීම සඳහා රුධිර පරීක්ෂාවක් කර ගත යුතුය. මෙම පරීක්ෂණය අවශ්‍ය වන්නේ ජාන මගින් ඇති කරන රුධිර ආබාධයක් සහිත දරුවෙකු ඇතිවීමේ අවදානම ඇතිද යන්න තීරණය කිරීම සඳහාය.

මෙම ආබාධය සහිත දරුවකු ඇතිවීමේ අවදානම ඇති අය විසින් කළ හැකි දේ ඇත. ගර්භනීවී සති 12 ක් වැනි මුල් අවධියේදී මෙම තත්වය හඳුනා ගත හැක. සුදුසු අවස්ථාවල, ගර්භනීව අවසන් කිරීමට සලකා බැලිය හැක. සහාය ලත් ප්‍රජනන තාක්ෂණයන් (assisted reproductive techniques) යොදා ගැනීම හෝ සලකා බැලීම කළ හැක (වෙන අයගේ බිම්බ හෝ ශුක්‍රාණු භාවිතා කිරීම). අනෙක් අය හට මෙම තත්වයෙන් පෙළෙන දරුවකු ලැබීමේ අවදානම දැරිය හැක. මෙම සියළුම විකල්පයන් ජාන උපදේශකයෙකු (Genetic Counsellor) සමඟ සාකච්ඡා කළ හැක.

අදාළ පරීක්ෂණ ඔබගේ පළාතේ වෛද්‍යවරයා සමඟ පිළියෙල කරගත හැක. නැතිනම්, මෙම විස්තර පත්‍රිකාව අවසානයේ ඇති රෝහලකදී කර ගත හැක.

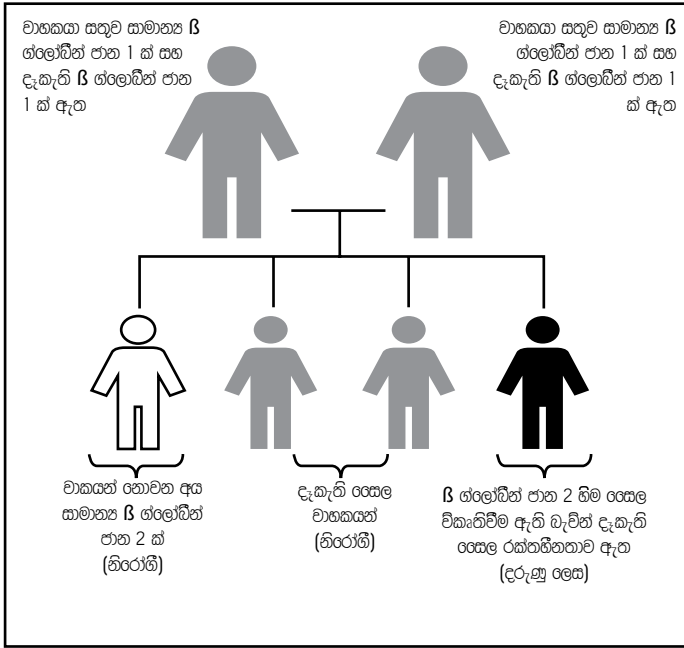
ඔබගේ පවුලේ අය සඳහා වැදගත් තොරතුරු

ඔබ HbS ජාන වාහකයෙකු (දෑකැති විකෘත) නම් ඔබගේ පවුලේ වෙනත් සාමාජිකයන්ද මෙම ආබාධය සම්බන්ධ වාහකයින් විය හැකි අතර දරුණු රුධිර ආබාධ සහිත දරුවන් ඇතිවීමේ අවදානම දරයි. මෙවැනි පවුලේ සාමාජිකයන් විසින් **සහ** ඔවුන්ගේ සහකාර/සහකරුවන් විසින්ද සිය දරුවන් ලැබීමට **පෙර** සිය වාහක තත්වය සම්බන්ධයෙන් පරීක්ෂා කරගන්නා ලෙස නිර්දේශ කෙරේ.

දෑකැති සෛල රක්තභීතතාවය ඇති දරුවෙකු ලැබීමේ අවස්ථා

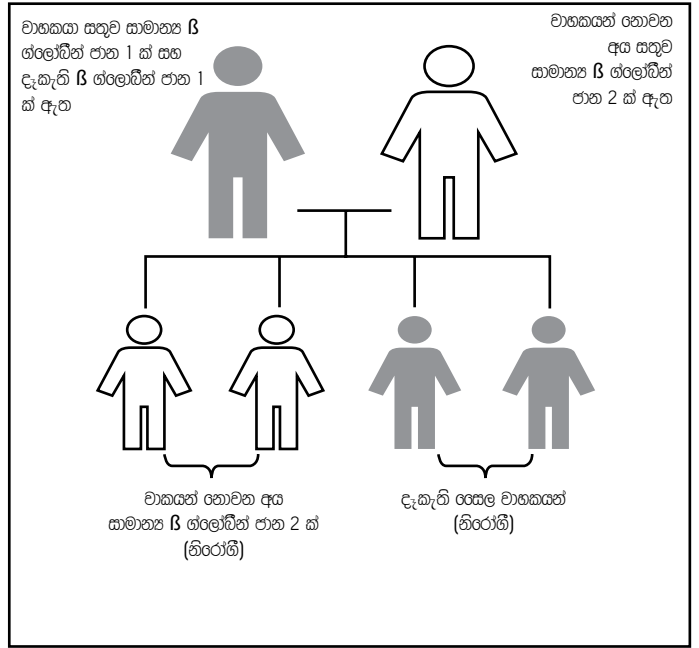
රූපය 1:

දෙමාපියන් දෙදෙනාම දෑකැති සෛල වාහකයන්ය

රූපය 2:

දෙමාපියන්ගෙන් එක් අයෙකු පමණක් දෑකැති සෛල වාහකයෙකි

සෑම ගර්භනී අවස්ථාවකම මෙම යුවළ හට:

- සාමාන්‍ය B ග්ලෝබින් ජාන 2 ක් ලැබීමට ඇති අවස්ථාව 4 ට 1 කි.
- දෑකැති සෛල වාහකයකු ලැබීමට ඇති අවස්ථාව 4 ට 2 කි.
- දෑකැති සෛල රක්තභීතතාව ලැබීමට අවස්ථාව 4 ට 1 කි.

සෑම ගර්භනී අවස්ථාවකම මෙම යුවළ හට:

- සාමාන්‍ය B ග්ලෝබින් ජාන 2 ක් ලැබීමට ඇති අවස්ථාව 4 ට 2 කි.
- දෑකැති සෛල වාහකයකු ලැබීමට ඇති අවස්ථාව 4 ට 2 කි.

සම්බන්ධීම් සඳහා වැදගත් තොරතුරු

Mercy Hospital for Women
Genetics
163 Studley Road,
Heidelberg VIC
Australia 3084
දුරකථන: +61 3 8458 4250

Monash Medical Centre Medical
Therapy Unit
246 Clayton Road,
Clayton VIC
Australia 3168
දුරකථන: +61 3 9594 2756

Royal Women's Hospital
Thalassaemia Clinic
Cnr Grattan St & Flemington Rd,
Parkville VIC
Australia 3052
දුරකථන: +61 3 8345 2180

Thalassaemia Australia Inc.
333 Waverley Road
Mount Waverley VIC
AUSTRALIA 3149

දුරකථන: +61 3 9888 2211
ෆැක්ස්: +61 3 9888 2150
ඊමේල්: info@thalassaemia.org.au
වෙබ් අඩවිය: www.thalassaemia.org.au